

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZLEPŠOVATELSKÉ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.3 (2007)

© Ivo Telec, 2006

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Účel
2. Pojem
3. Předmět
4. Vznik práva
5. Nabídková povinnost
6. Využívací právo zaměstnavatele

3

4

PŘÍKLAD: Právník zlepšovatel

Podnikový právník, původním vzděláním manažer, vymyslel provozní zdokonalení chodu zaměstnavatelova podniku.

Spočívalo v úspoře dosavadních nákladů, a tím i ve zlepšení konkurenceschopnosti.

5

ÚČEL

- ✓ ochrana duševního vlastnictví
- ✓ ochrana hospodářského prostředí zaměstnavatele
- ✓ podpora lidské tvořivosti, zvláště technické
- ✓ podpora podnikových inovací
- ✓ zvyšování pracovní iniciativy zaměstnanců

6

ZDROJE

1. čl. 11/1-4 nebo čl. 34/1 LZPS
2. čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/92 Sb.)
3. čl. 2 viii) Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (č. 69/75 Sb., ve znění č. 80/85 Sb.):
„všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“
4. § 72 – 75, 85 – 86 z. č. 527/90 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

7

Soft law:

FÚV, Zlepšovatelský statut. Osnova.
In: Patentový zákon a předpisy související.
Praha: FÚV 1991.

8

Z DĚJIN

• Československo

- 1952 zák. o vynálezech a zlepšovacích námětech
- 1957 zák. o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích
- 1972 zák. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech
- 1990 zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

9

• 1952 – 1990

- ✓ zlepšovatelské hnutí s politickou podporou v plánovitém (administrativně direktivním) řízení hospodářství dle sovětského vzoru
- ✓ politický kult práce
- ✓ zlepšovatelské průkazy
- ✓ podnikové útvary průmyslověprávní ochrany
- ✗ majetkové spory o odměny za využití zlepšovacích návrhů

10

11

POJEM

1. **zdokonalení známého** (*innovation*)
 - i. technické
 - ii. výrobní
 - iii. provozní
 2. **řešení problémů**
 - i. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
 - ii. životního prostředí
- s **dispozičním právem** zlepšovatele
= **pánem výsledku** zlepšovatel

12

- nutný **přesah pracovního závazku** zlepšovatele

např. podnikový právník navrhne zlepšení provozu chemické výroby

13

- ✗ **výsledek práce odevzdaný zaměstnavateli**, kupř. součást obchodního majetku zaměstnavatele či složka podniku, *např. zlepšení střešní konstrukce vytvořené konstruktérem střech ke splnění pracovního závazku konstruovat střechy*

- **pánem výsledku zaměstnavatel**

14

- **Zlepšovací návrh netýkající** se oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele

- bez práva zaměstnavatele na jeho nabídku

např. osobní know-how zaměstnance, jehož je pánem

15

SOUBĚHY PRÁV

- **Obsahem** zlepšovacího návrhu *např.:*

- ✓ počítačový program
- ✓ vědecké dílo
- ✓ literární dílo odborné
- ✓ obchodní tajemství
- ✓ důvěrná informace
- ✓ know-how

16

PODMĚT

1. zaměstnaný zlepšovatel (člověk)
2. odvozeně zaměstnavatel
3. odvozeně třetí osoba jen, nepřijme-li zaměstnavatel zaměstnancovu nabídku zlepšovacího návrhu

17

VZNIK PRÁVA

- **Zásada neformální**
např. vyvinutím zdokonalení, vyřešením problému; srv. vznik práva autorského
- **Vyjádření výsledku ve smyslu vnímatelné podobě**
např. výkresem, popisem
 - ✗ přednostní právo patentové aj.

18

POVAHA PRÁVA

- **Relativní majetkové subjektivní právo** (oprávnění), převoditelné a děditelné, zlepšovatele k nehmotnému majetku, *ex lege*
 - ✗ nakládání **předurčeno obsahem** zlepšovacího návrhu, *srv. autorské dílo*
- **Ústavně právní pojem** majetku a otevřený čl. 2 (viii) Úmluvy o zřízení SODV (1967), *srv. též know-how a tradiční vědění*

19

NABÍDKOVÁ POVINNOST

- **Nucená nabídka** zlepšovacího návrhu zaměstnavateli
 - týká-li se oboru **práce** nebo **činnosti zaměstnavatele**
 - např. zdokonalení systému předprodeje jízdenek v přepravní kanceláři zaměstnavatele, který je přepravcem*

20

21

22

PRÁVO ZAMĚSTNAVATELE NA LICENCI

- **Právo zaměstnavatele na uzavření licenční smlouvy** do 2 měsíců od nabídky o:
 1. přijetí nabídky zlepšovacího návrhu
 2. odměně za něj (**mimo odměnu za práci!**)
 - ⇓
- **Využivací právo** (oprávnění) **zaměstnavatele**
 - = smluvně **odvozeného** uživatele
 - ☛ **dispoziční omezení** zlepšovatele

23

- ✗ neuzavření licenční smlouvy ze strany zaměstnavatele
 - ☛ **neomezené dispoziční právo** zlepšovatele pro sebe nebo pro třetího
- ✗ delikt **bezdůvodného obohacení** zaměstnavatele

24

HLEDISKA PŘIMĚŘENOSTI ODMĚNY ZA VYUŽÍVÁNÍ

1. **význam pro zaměstnavatele**
např. konkurenční, propagační, pro dobré jméno
2. **přínos pro zaměstnavatele**
např. úspora energie, snížení jiných nákladů, rozšíření sortimentu zboží, zvýšení bezpečnosti práce, zlepšení životního prostředí na pracovišti
3. **náklady zaměstnavatele na zavedení**
4. jiné

25

- **Odborné posouzení** přiměřenosti výše odměny a jejího propočtu (kalkulace)
 1. odborníkem
 2. znalcem z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování nehmotného majetku

26

SMLOUVY

1. **licenční s legálním právem**
zaměstnavatele na licenci k vyžívání zlepšovacého návrhu týkajícího se jeho oboru práce nebo činnosti
2. **převodní bez legálního práva**
zaměstnavatele na převod
3. jiná, *např. leasingová*

27

LITERATURA

FÚV, Zlepšovatelství. Osnova. In: Patentový zákon a předpisy související. Praha 1991.

Ježek, Patentový zákon. Zákon o užitných vzorech. Komentář. Praha 1998.

Muriň, Priemyselné práva a právo vyšľachtiteľov. Bratislava 2004.

Pítra, Ochrana průmyslového vlastnictví. Praha 1992/1.

Vojčík, Právo priemyselného vlastnictva. Bratislava 1998.

Vyparina, Inovácie pre podnikateľov. Bratislava 2000.

Telec, Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno 1994.

29

CVIČENÍ

Telec/Rakovský/Tomančáková/Jabůrková, Praktikum občanského práva. Olomouc 2005.

30

31

Foto:
Mariánské údolí, Brno Líšeň, Morava, Česko 2007
Český ráj, Čechy, Česko 2005

32